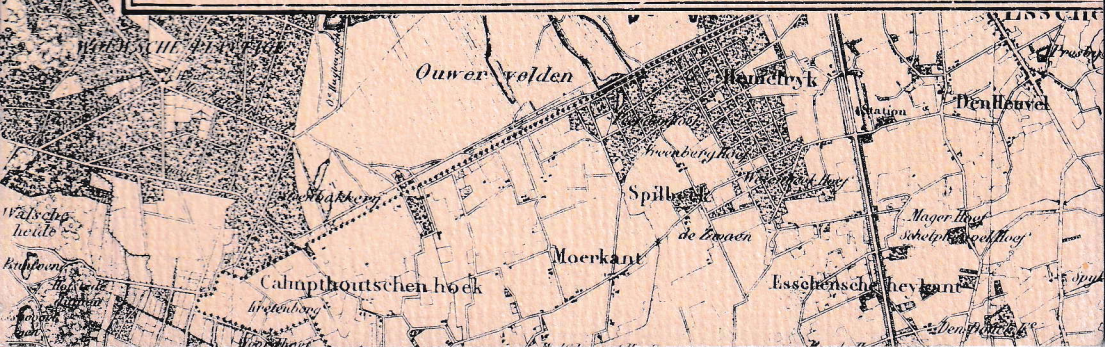

Heemkunde kring DE VIERSCHAER WOUW

3 ~ " 86.

Inleiding op het interview met Chr. en W. Uijtdewilligen

Hennie Simons heeft ditmaal weer een vraaggesprek gehad, en omdat het traditionele interview in het vorige nummer ontbrak, haalt zij maar gelijk de schade in, en heeft met twee mensen tegelijk gepraat: Christ en Willem Uijtdewilligen. Twee broers, de ene ongetrouwd, de andere weduwnaar en beiden uit Wouwse Plantage. En hoewel ze niet meer piepjong zijn (beiden zijn ze in de zeventig) leven ze bepaald niet in het verleden. Aktief nemen ze deel aan het verenigingsleven van Wouwse Plantage: boogschieten, dansen, een bijzondere bedevaart.

Natuurlijk komt hieren daar hun verleden wel ter sprake, maar slechts terloops: het is duidelijk, dat zij volop in het nú leven.

Vlak na het gesprek zouden ze naar Lourdes vertrekken en het interview opent dan ook met deze op handen zijnde gebeurtenis.

Het grootste deel van het gesprek gaat echter over hun hobby's en bestuursfuncties in Wouwse Plantage. Ook komt Hennie met hun terecht op de vroegere burenhulp en een logisch uitvloeisel daarvan: het dragen van de kist bij een overleden buur.

Enfin, U zult wel merken: het is weer een boeiend verhaal geworden over twee mensen, die het goed met elkaar en hun leefgemeenschap kunnen vinden en het is altijd de moeite waar om daar eens kennis van te nemen.

Wij wensen U dan ook veel genoeg met het interview met Willem en Christ Uijtdewilligen.

Wouw, 26 september 1986.

REDAKTIE

Een huiselijk tafereeltje: Christ en Willem Uijtdewilligen met een ietwat slaperig kijkende herdershond in hun huiskamer.

Is 't de eerste keer dat jullie naar Lourdes gaan?

Christ. Voor mij wel. Ik had geld voor Lourdes gekregen en zo'n bedevaart wil ik graag eens meemaken.

Willem. Ik ben al twee keer met mijn vrouw naar Lourdes geweest. Ze was ziek. Ze had 't aan d'r knie en we zijn er naar toe gegaan om beter te worden, maar nee....

Waar we wel verستeld van stonden: we hadden een koei, hij gaf 25 liter melk per dag, maar hij kon niet lopen. Hij had iets aan z'n achterpoot. Als we 'm van de één naar de andere wei moesten verstouwen, dan moesten we 'm met de beestenwagen vervoeren. Leengoed, de veearts, was er al 'n keer of 6 bijgeweest. We kregen zelf om 't been in te smeren. Hij zei: denk erom dat 't niet aan de spenen komt, want 't brandt. Toen ie de laatste keer kwam, zei ie: ik doen er de hand af, want ik kan jullie wel op kosten jagen, maar ik zien er geen beterschap in. Mijn vrouw zei: wij hebben toch nog Lourdeswater in huis; dat is toch voor beesten ook. En iedere keer als we gingen melken dan waste ze de poot van 't beest met Lourdeswater. Drie weken later liep ze met de andere koeien mee! Christ. Er moet toch wel iets inzitten. Maar ze zeggen altijd: je moet er in geloven, anders helpt 't niet.

Gebruikten jullie ook wijwater?

Bij onweer deden we wat wijwater in 'n kommeke en met 'n palmtakje strooiden we dan 't wijwater rond 't huis, dan zou de bliksem niet inslaan. En 't koren moest altijd gepalmd worden. Als op palmzondag de palm gewijd was, dan gingen we naar 't veld en dan zetten we bij 't graan op alle hoeken 'n palmtak. Dat huis op d'n hoek had 'n rieten dak en daar staken ze ook op alle hoeken 'n palmtak in.

Willem. Ik gaan ook alle jaars met Frieke Belde naar de Stille Omgang in Amsterdam. Dat is op Zaterdagavond. En druk dat 't dan is. De bussen die daar komen, zijn niet te tellen en er is net zoveel vrouwvolk als manvolk. Als we aankomen, gaan we gelijk naar de mis. Die duurt nogal

4

lang, maar als die uit is, kunnen we in de kerk onze boterham op eten. Overal staan tafels met plastic bekertjes en daar kun je voor f 1,- 'n kom koffie kopen. Na de koffie gaat iedereen terug naar de bussen en dan rijden we naar de binnenstad. Daar stappen we uit en dan gaan we lopen. Je mag niet praten en niet roken en je moet in je eigen bidden. Ik had tegen mijn vrouw gezegd: ik gaan naar Amsterdam voor jou want ze zou aan d'r benen geopereerd moeten worden en ze was zo zenuwachtig. Om half zeven 's morgens kwam ik thuis. Ze lag nog op bed. Ik vroeg: hoe is 't moeke. Ze zei ik geloof nie dat 't veel geholpen heeft. Ik zei: ik heb m'n best gedaan en ik heb kaarsen aangestoken. Om 9 uur was ze toch weer uit bed. Janus Stok kwam om eiers en ze vertelde dat ze zo'n pijn in de borst had. Ze is 's middags nog een beetje op de bank gaan rusten, maar 't ging niet goed. 's Avonds laat hebben we de dokter gebeld en is ze naar 't ziekenhuis gebracht. Ik mocht de hele nacht bellen. Om 3 uur vertelde de broeder dat ze lekker sliep. 's Morgens om 5 uur ging de telefoon. We moesten gauw komen. Maar ze was al dood.

Zaterdag 's nachts bid je om genezing en 's maandagsmorgens is ze dood?

Tja, 't heeft niet geholpen, Maar geleden heeft ze niet meer.

Jullie waren laat getrouwd?

Ik was 43 jaar, want ik ben in 51 getrouwd, maar ik heb 15 jaar gevreeën. Ons Naantje was 27, toen ik met d'r ging. Toen brak d'n oorlog uit en kwam er van trouwen niks en ze zat ook met d'r moeder en d'r broer. Na de oorlog begon d'r moeder te sukkelen en ze wou ze niet in de steek laten. Dat heeft 4 jaar geduurd en toen is ze gestorven. Maar dan moest je één jaar en zes weken rouw dragen en kon je ook niet trouwen. Pas toen dat voorbij was, zijn we getrouwd. Het eerste jaar van ons trouwen werkten onze Christ en ik hier samen op de boerderij. Hij woonde bij vaders en moeders bij, maar toen moeder stierf en vader naar onze Kees ging, zei ons vrouw tegen onze Christ: komde gij maar bij ons bij. Ze was voor hem net zo goed als voor mijn, en hij voor haar ook hoor. Dat is altijd merakels goed gegaan.

Christ zoals velen hem kennen: in zijn werkpak bezig,
kennelijk moet er iets aan een boom gezaagd worden.

4
Christ. Wij hebben geboerd tot hij 65 werd en dat hebben we altijd met veel liefde en plezier gedaan en we sjouwen nog van 's morgens tot 's avonds. We hebben d'n hof. We helpen Jan hiernaast met de paarden. Ik heb de bijen en de mestkuikens en de kippen en de rest buiten is voor onze Willem.

Willem. Hij heeft 't binnen voor 't zeggen en ik ben buiten de baas.

Christ. Ik doen 't huishouden, stofzuigen, wassen en 't eten klaar maken. Het vlees braadt 't vrouwke hiernaast, dat kan ze toch! En lekker soep koken!! Als ik gaan poetsen gaan ik dààr beginnen en dan die kasten allemaal. Ik zeg weleens breng eens zo'n spuitbus mee dan blinken ze zo mooi en dan gaan ik van vooraf alles afdoen al die spulleskes en al die richeltjes. Ik mocht een keer met 't bestuur van de bond mee naar Halsteren. Alle vrouwen kregen 'n kussentje om spelden op te steken. Hier zeiden ze, gij bent ook huisvrouw. Gij krijgt er ook een. Ja, als ik wegval, dan moet 't vrouwke hiernaast onze Willem verzorgen want hij kan niks, maar als hij wegvalt kan ik m'n eigen helpen.

Kun je 't hem dan niet leren?

Christ. Nee, want hij is nooit thuis.

Willem. Ik zit in 't bestuur van de bejaardenbond en daar heb ik nog al werk mee en ik ben commissaris van de broederschap Breda Hakendover.

Wat betekent dat?

Dat is 'n broederschap, die de bedevaart naar Hakendover organiseert. Het bestuur bestaat uit 13 mannen en er zijn voor Breda en omstreken 54 commissarissen, die leden werven en 't geld ophalen.

Willem. Arjaan van de Boom was commissaris voor de Pin en Wouw maar toen ie sukkelachtig werd hebben ze mijn gevraagd en ik heb 't aangenomen; dus nou haal ik de centen op. Het lidmaatschap is niet duur. Het kost f 1,- per jaar, kinderen 'n kwartje. Als er een lid overlijdt krijgt ie 'n mis als "lid van de bedevaart naar Hakendover", zo wordt dat afgeroepen. Op 2e paasdag rijden we met bussen naar Hakendover en dat kost de leden niks.

Voor die één gulden per jaar kun je toch geen gratis bus-
tocht organiseren?

Ja hoor, we hebben in Breda en omstreken zo'n 8000 leden
en dan komt er nogal wat binnen. Ik alleen heb hier al
264 mensen die lid zijn en niet iedereen gaat mee.

Wie wordt daar vereerd?

De Goddelijke Zaligmaker. Volgens de boeken wilden ze
heel lang geleden daar in de buurt 'n kerk bouwen ter ere
van de Goddelijke Zaligmaker. Maar alles wat ze overdag
opbouwden werd 's nachts afgebroken en dat herhaalde zich
iedere nacht. Daarom besloten ze de kerk dan maar ergens
anders neer te zetten. Maar daar was 't precies 't zelfde.
Op 'n dag, dertien dagen na Driekoningen, vonden ze op 'n
heuvel in Hakendover 'n brief, dat daar de kerk moest
komen en dat hebben ze gedaan. Met 12 werklui zijn ze aan
de kerk gaan bouwen, maar er waren er steeds dertien aan
't werk. Bij het uitbetalen hebben ze er nooit meer dan
12 gezien. Die dertiende was de "zaligmaker van de wereld"
zelf. Daarom is 13 'n heel belangrijk getal. Op 2e paas-
dag gaan honderden mensen op bedevaart daar naar toe. Ze
lopen allemaal 13 keer biddend rond de kerk. Veel gaan 13
keer van Hakendover naar Gerimde. Na de Hoogmis gaat de
grote processie met 'n priester met Ons Heer voorop naar
'n heuvel waar 'n rustaltaar is opgesteld. Ze lopen dwars
door de velden die al ingezaaid zijn en waar 't koren al
opkomt. Halverwege de tocht staan paarden en ruiters op-
gesteld. Zo gauw de stoet op de akkers is, rijden ze in
volle galop 3 keer dwars door de velden om de processie
heen. De matten vliegen dan allemaal omhoog. Vroeger wa-
ren 't zo'n 30 paarden, maar de laatste jaren zijn 't er
meer dan 400. 't Worden er eigenlijk te veel. Zoals die
grond er dan uitziet dat is niet te geloven. Alles is ver-
trapt en vol afdrukken van paardenhoeven. Na dat galoppe-
ren worden de paarden rond 't altaar opgesteld en geeft
de priester in alle richtingen de zegen. Dan gaat iedereen
door de velden weer terug naar beneden. Aan de kerk ligt
'n hoop gewijd zand en daar kun je 'n zakje vullen en mee-
nemen om dat thuis over 't veld uit te strooien.

De huwelijksfoto uit 1951 van Willem en zijn vrouw A. v. Zandvliet. Zij zijn dus pas betrekkelijk laat getrouwd.

Kan dat gewas zich herstellen als die grond zo vertrapt is ? (Willem)

We zaten een keer met het bestuur op een receptie en we kregen er praat over. Ze zeiden, zoals 't er dit jaar uitzag, met die tarwe die al zo'n 15 cm hoog was en waar niks meer van te zien was. We zouden toch wel eens willen weten, of dat nou echt goed gekomen is. Meneer Aarts zei: Als er genoeg animo voor is, rijden we met een bus terug dan kunnen we 't zien. Er was liefhebberij genoeg; en wij naar de plaats, waar de grond met tarwe het meest ver-
trapt was. De hoefafdrukken waren nog te zien, maar de hal-
men stonden net zo mooi als op een veld waar niks gebeurd was. En eigenlijk kan dat niet. Als er hier een koei uit-
breekt dan zeggen we: Kijk een wat een schaaï. Maar of 't nou peeën zijn of dat 't haver of gerst is, die net uitkomt, dat komt daar allemaal goed.

Als iemand 13 keer meegeweest is of 26 keer, dan roept de pastoor dat in de kerk af en dan krijgen die een medail-
le. Bij 50 keer krijg je een oorkonde. Ik ben nou 34 keer geweest. Tegenwoordig is er ook veel vrouwvolk bij. Dat kon vroeger niet, toen gingen we voor 2 dagen. We sliepen dan met zo'n man of 15 bij elkaar op de zolder van een groentenwinkel. Daar werden op de grond bedden gemaakt en d'n ene sliep neffen d'n andere. Maar met vrouwvolk gaat dat niet hè.

En dan is er ook nog de bejaardenbond ? (Willem)

Ik werd 60 jaar en Peerke van Meer, die toen voorzitter was, vroeg: Ge komt er toch in zeker ? Als we dan op reis gaan, kunde ook mee. Ik ben lid geworden en ik ben altijd meegegaan ook. We hebben een grote bond. Ruim 150 leden. Praktisch iedereen, ouder dan 60 jaar is er in. Als we weggaan, dan hebben we altijd 'n volle bus. De mensen betalen fl.20,- per man per jaar. Dat halen we in 4 keer op 4 x 5 gulden. Eerst was 't 18 gulden. Daar gingen we 3 keer voor rond, maar dat was niet makkelijk 3 x 6 gulden. Je moest altijd geld terug geven. Daarom hebben ze er 20 gulden van gemaakt. Daar krijgen de mensen 't bejaardenblad voor. Er wordt van alles van georganiseerd en vanaf 't tachtigste jaar krijgen ze op de verjaardag iemand van de bejaardenbond op bezoek met een fruitmandje.

4
Wie vormen 't bestuur?

(Willem)

Wachtmeester Verbeek is voorzitter, Toke Matthijssen is ondervoorzitter, Lies van Heijst is secretaresse en de vrouw van Jan de Jong, Toke Leijdekkers, Stan Govers van de Vleet, Rien Dekkers en ik zitten in 't bestuur. Toen Goort van den Berg 80 werd, stelde hij z'n eigen niet meer verkiesbaar. Hij zei: Ge moet de jongeren 'n kans geven. Piet Matthijssen was 60 geworden en ik vroeg of ie ook in de bejaardenbond wou komen. Hij zei dat doen ik altijd. Toke z'n vrouw is véél jonger, maar dat geeft niks, als de man lid is, mag de vrouw er ook in komen. Ik zei Toke, ik heb jou ook in de bejaardenbond ingeschreven. Och Willem zei ze, je had me beter bij de majorettes in kunnen schrijven. Ik zei: Omdat Goort niet meer herkiesbaar is, moet er 'n ander komen en nou had ik aan jou gedacht. Ze zei: Ik weet van heel die bejaardenbond niks af. Maar ze heeft 't aangenomen en we hebben er 'n goeie aan.

Willem, Je bent ook drager bij uitvaarten ? (Willem)

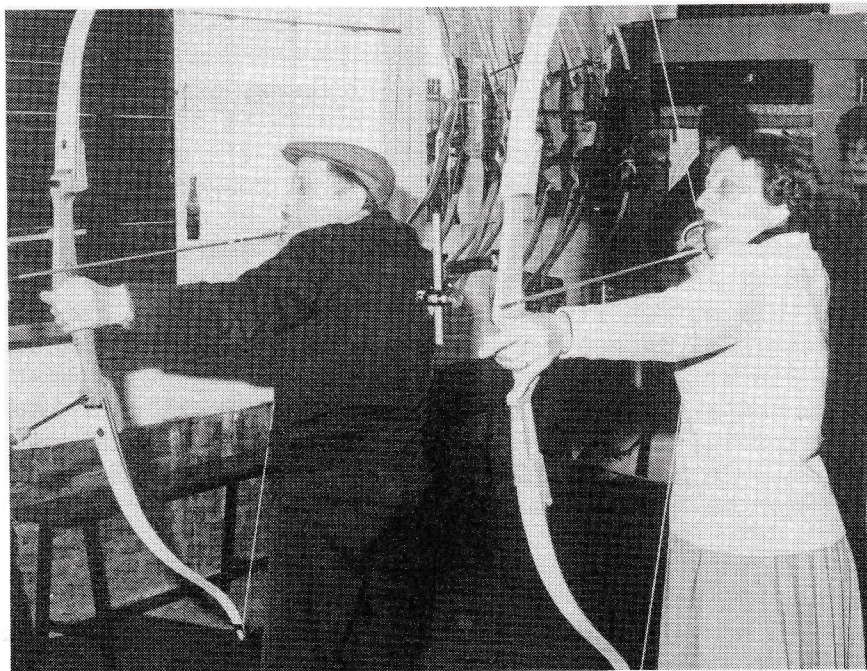
Ja, als er iemand dood is krijg ik van de Groen tijding. Hij belt dan op en zegt: Willem gij zorgt voor de dragers. We zijn met 6 vaste dragers en dan heb ik nog reserve mannen. Want als er familie van je begraven wordt, dan draag je nie.

Is dat niet zwaar voor oudere mensen ? (Willem)

De kist wordt tegenwoordig gereden. De Groen brengt zo'n inklapbaar mee. We hebben er zelf ook wel een, zo'n houten, maar die is veel te zwaar. Alleen als wij bij de kerk de trappen op en af moeten, moeten wij de kist dragen en op het kerkhof als wij de kist boven het graf zetten. In Wouw hebben ze achter bij de kerk 'n soort vlonder gemaakt. Nou kunnen ze de kist zo naar binnen en naar buiten rijden. Lest hadden we 'n loden kist van iemand die in Lourdes gestorven was. Dat het lood was kon je aan de buitenkant niet zien. De Groen zei wel de kist van onderen vastpakken, maar dat verraste toch; wat was die zwaar.

Dragen jullie zwarte kleding ?

(Willem)

Christ Uijtdewilligen met een clubgenote volop in actie bij het boogschieten. Let U eens op de verbeterde gezichten van de schutters; het is duidelijk dat zij zich helemaal concentreren op het doel.

4
Nee, hoor gewoon ons zondags goed, net zoals we naar de kerk gaan. Als er dragers van de Groen bij zijn, dan lopen die wel in zwarte pakken gekleed, maar dat kost fl.100,-

Kosten jullie niks ?

(Willem)

Nee, wij kosten niks, maar 't wordt meestal zo geregeld, dat wij na 't condoleren ook aan tafel zitten.

Jullie zullen ook wel eens iemand van de bejaardenbond moeten dragen.

(Willem)

Ja, in de eerste week na het Nieuwjaar hadden we er twee. Toen we van 't kerkhof gingen zeiden de dragers: Willem schei er nou maar een tijdje mee uit, anders zijn wij te gauw aan de beurt.

Zijn er nog speciale activiteiten voor ouderen ? (Christ)

Ja, we dansen. Wouw had 'n dansclub en Janus Stok en Mina waren daar eens gaan kijken. De juffrouw daar had gezegd. Als je 'n man of 10 bij elkaar kunt krijgen dan zouden jullie op Pindorp ook kunnen beginnen. We hadden er zo 10 bij mekaar en dat groeide uit tot 24. Daarna is 't wat afgezakt, maar nou zijn wij weer met 22 man. Alle weken, dinsdag's om 4 uur, komen we bij mekaar. Eerst dansen we 'n half uurtje, dan drinken we 'n kommeke koffie en dan beginnen we op nieuw. Je leest dikwijls, dat je in beweging moet blijven en dat doen wij, want je werkt met je armen en je benen, overal mee, 't is eigenlijk 'n soort gymnastiek.

Hebben jullie een vaste partner ?

(Christ)

Ja, ik dans altijd met Leontien van Stan Govers, dat is mijn vaste danspartner, want Stan geeft om dansen niks om.

Dragen jullie speciale kleding ?

(Christ)

De mannen hebben allemaal een grijze broek aan, 'n wit boeseloen en 'n groene stropdas. De vrouwen droegen allemaal dezelfde jurk, maar dat doen ze nou niet meer. Maar als je nou op Heerle komt, daar zien de vrouwen wel allemaal eender, die hebben een overgooier aan, mooi hoor. Maar daar zijn mekaanst geen manskerels hè, er zitten er maar een paar bij.

Wat dansen jullie allemaal?

Buitenlandse dansen, maar ook de wals en de Bernardwals.

Hebben jullie vroeger dansles gehad? (Christ)

Nee maar gedansen dat ik heb ! Als 't kermis was, ging ik er 's middags al naar toe en dan d'n hele dag maar walsen Zaterdag 's avonds na 't schieten bij Devillers zette Lieske wel eens zo'n lekkere wals op en dan zei ze: Kom Christje en dan Walsten we rond het biljart, zonder 't te raken. Goh ! zei ze, 't is net of ik 'n pluimeke vast heb, 't gaat vaneigens. Ik kan 't nog goed hoor, maar ik wordt ouwer. Ik word gauwer moei.

Je bent bij zoveel activiteiten betrokken. Had je vroeger niet graag verder geleerd? (Willem.- Christ)

Over leren werd niet gepraat; daar hadden ze geen centen voor denk ik, we moesten werken. Als onze Christ om 4 uur uit school kwam, moest ie mee gaan koren pikken. Je had niet veel vrije tijd, maar je was niet anders gewoon

We gingen ook wel eens spelen, wegkruipertje doen en het-ske tak op de wei en zondags vogeltje zoeken.

En we gingen mee op kloppenjacht. Als er voor de grote jacht in de Wouwse Plantage veel heren waren, dan waren we wel met zo'n 20 klopperjachtjong. Met 'n dikke klippel in de hand liepen we 'n eind van mekaar door 't bos overal doorheen door dorens, door rodondendrons en dan maar tegen de bomen slaan om de konijnen op te jagen. Dan kon er geen konijn tussen door.

Verdienden jullie daar wat mee? (Willem)

Ja, 'n gulden geloof ik. Later, toen ik bij Ome Kees in de Plantage knecht was, ree ik van het ene naar het andere bos om de konijnen en fazanten die geschoten waren, op te halen. Die brocht ik dan naar huis en daar kieperde ik de kar bij 't wild kot leeg. Daar werden ze aan een haakje opgehangen en na 'n dag of drie gingen ze in manden naar 't station in Essen en zo verder 't Bels in.

Waren ze dan al geslacht? (Willem)

Nee, allemaal ongeslacht. 's Middags bleven de heren in de regel bij Louis Dekkers. Op het kasteel maakten ze eten

Alle broers en zuster Uijtdewilligen op een rij voor het Decap- orgel van Dancing de Pin in Wouwse Plantage.

klaar en met 't trammeke dat daar toen liep, brocht Ome Kees dat naar Louis Dekkers toe; dan konden de heren dat daar opeten.

Kregen jullie dan ook een konijn ? (Christ)

Nee, maar wij hadden van meneer 'n wei gehuurd en die moesten we met gaas afmaken. Dat deden we ook, maar van ons mocht er gerust hier en daar 'n gaatje blijven. Anders konden de konijnen er niet in en dan had je niks. We reden met het gerijke naar de wei om de melkbussen op te halen en dan mepte ik eens hier en daar en dan is 't wel eens geweest dat we er 5 of 6 mee naar huis namen. Ja binnen de draad mochten we ze pakken.

Willem wat ben je gaan doen, toen je van school kwam?

Ik ben bij Pieter Jan Hectors als Koeter gaan werken en daarna ben ik 6 jaar als grote rijknecht bij Ome Kees van Tilburg in de Wouwse Plantage geweest, voor 15 gulden in de week. Dat is minder dan wat ze nou in een uur verdienen

Was het voor jullie een slechte tijd? (Christ)

'n slechte tijd? Toch hebben wij in 26 'n heel nieuw huis gebouwd, op de stal na. De mannen van Havermans uit Wouw en Louis van Meel, de timmerman, hebben dat voor nog geen fl.6000,- gezet. 'n Bouw van zo'n 20 meter lang en 'n 10 meter breed met 'n Franse kap er op. De stenen van het ouwe huis werden wel in de nieuwbouw verwerkt en 't zand haalden we zelf bij Piet Nelen in Huijbergen uit d'n duin. Daar zat genoeg, dat kon je zo pakken. In de Plantage waar nou die olie dingen staan, daar kon je ook zand gaan halen maar daar moest je 't even aan de boswachter vragen. Tegenwoordig gebruiken ze allemaal maaszand, he.

Zijn jullie in dienst geweest? (Christ)

Geen van tweeën. Onze Willem is uitgeloot en ik hoefde niet vanwege broederdienst. Ik heb me wel opgegeven. Ik was graag gegaan. Je kwam eens onder de mensen. Je kwam eens onder de vreemden. Toen onze Kees uit dienst kwam ben ik in Bels bij de boer gaan werken. Hij had zo'n 15 koei, 15 vaarsen en 65 gemet grond. Ik was er voor dag en nacht en ik verdiende er 29 gulden per maand. Met 't koe-terke Jantje Verbocht sliep ik op 't bovenkamertje.

Wat is een koeterke?

(Christ)

'n klein knechtje, zo'n manneke van een jaar of 15 dat d'n arbeider moet helpen. Na 2 jaar zou ik naar 'n andere boer gaan, maar toen zakte de Belze Franc zoveel, dat 't de moeite niet meer loonde en toen ben ik naar huis gekomen.

Hoe was het verenigingsleven in Wouwse Plantage? (Christ)

Hier was een héél goei verenigingsleven. In de harmonie was 37 man. Vooral veel mannen van de Vleet. Ik heb de Althoorn geblazen en de 2e Beugel. Als iemand 50 jaar getrouwd was, moest de harmonie er naar toe. We gingen ook wel eens naar het concours in Halsteren. We hebben er zelfs de 2e prijs gehaald. In de regel reden we met de fiets en 't instrument op de rug. Op 't lest was er wel eens een auto die de instrumenten vervoerde

(Willem)

Ik heb de trombone geblazen en de trommel geslagen en ik ben nog vaandeldrager geweest. Meneer Maas de directeur die had al gauw in de gaten, of 'n instrument bij je paste of nie. Je kreeg b.v. een Hoorn en dan voelde hij al gauw die deugt niet voor hem. Hij moet wat anders hebben. Hij leerde je de toetsen van de noten. De partijen kregen we mee naar huis, die moesten we thuis studeren. In 't begin was 't allemaal makkelijk, maar nou de harmonie al zolang bestaat, nou krijgen ze zware stukken. Ze kunnen nou allemaal goed spelen en er zit veel vrouwvolk in ook.

Christ, je bent ook schutter, wat heb je nodig om 'n goeie schutter te zijn?

(Christ)

Je moet sterke armen hebben en geen zenuwen en je moet goed vasthouden anders ga je er neffen. Ieder heeft een eigen boog en eigen pijlen. Ik ben begonnen met een gewone latboog van 'n tientje. We kochten 'm in Antwerpen omdat we 'm daar uit konden proberen. Daarna zijn de Amerikaanse bogen gekomen met bredere latten en een vizier. Daarvoor schoten we zonder vizier, dan moesten we over de pijl kijken. De mijne kostte fl.400,-, maar die trok wat locht; die was wat zwak. Toen heb ik er een gekocht van fl.600,- een van 26 lib, die trekt 'n kilo of 11 en die heb ik nog.

Wat betekent lib?

(Christ)

De dansclub van Wouwse Plantage. Dit dorp kent een zeer actief verenigingsleven. Ook de familie Uijtdewilligen doet er druk aan mee.

Een lib is een Amerikaanse maat. Hoe meer lib hoe zwaarder de boog trekt. De zwaarsten zijn zo'n 38 - 40 lib. Maar die kunnen wij niet trekken hoor. Daar schieten ze zo'n 90 meter mee. Alleen sterke jonge mannen kunnen zo iets hebben.

De schutterij is minder geworden. Er zijn veel jonge mensen bij gekomen maar die houden het altijd niet vol. Ze zitten veel in het voetbal en als ze dan nog kennis krijgen ook, dan laten ze 't schieten. Eerst blijven ze nog een tijdje stil lid, maar langzamerhand zakken ze af. Maar we hebben een tijd gehad dat we met 24 man waren, 6 viertallen.

Is 't 'n gevaarlijke sport ?

(Christ)

Vroeger moesten we pijlen trekken. Dan schoten we met 4 doelen tegelijk en als dan alle pijlen verschoten waren gingen 2 schutters in 't doel pijlen trekken. Op 'n keer ging ik met een ander naar 't doel toe en ineens schoot er een pijl tussen ons door. Als we nou gaan boogschieten mag je niet bij de borden komen vòòr alle pijlen weg zijn, dan zitten er 6 op het bord en dan moet je ze zelf gaan halen en we zijn nou ook verzekerd.

Waar is de schutterij thuis ?

(Christ)

Bij Devillers. De eerste jaren zijn wij bij Frieke Bennebroek geweest. Net voor d'n oorlog zijn we naar Jan Devillers overgegaan. Toen daar alles verwoest is hebben we 'n tijdje bij Kiske Dekkers, tegenover de kerk gezeten. Zo gauw Jan weer opgebouwen was is de schutterij daar in de erpelloods gekomen.

Eigenlijk kun je overal schieten ?

(Christ)

Als je niet naar de openbare weg gericht bent en als de afstand 25 meter is, dan kun je overal schieten.

Hebben jullie wel eens prijs geschoten ?

(Christ)

Ik heb een keer de 3e prijs gehad en ik ben 'n jaar Koning geweest. Toen moesten we naar 't bond schieten. Want de Koning van de vereniging schiet naar 't Koningskruis. Ik had de hoogste medaille en met het viertal hadden we de eerste prijs. Ze staan allemaal bij Devillers in de kast.

Daar staan 3 kassen vol prijzen van de schutterij en "de Rimboe".

Toen ik 50 jaar schutter was, was 't feest. De harmonie kwam. Ik heb ze allemaal 2 consumpties gegeven. De Majorettes ook. De schutterij kreeg te eten. Lieske uit 't cafe maakt dat allemaal klaar. Dat kost niet zoveel en ik heb er een mooi feest voor gehad. Voor mijn 75 ste verjaardag heb ik ook een groot feest gegeven. Dat moest ik van de neven en de nichten, want ik was overal altijd al op 't feest geweest. Ik zei, als we feesten dan goed ook.

Er was 78 man aan tafel en s'avonds 120. Ze waren er allemaal en de schutterij en de dansclub en ze waren er content over hoor. 's Nachts om 'n uur of een was 't klaar.

Ik vroeg aan Jos van ons Marie: En...? hoe was 't ?

Hij zei Omeke wat heb je je eigen goed gehouden, 't is prima geweest !

Ze stoeften er allemaal over.

Oudenbosch, september 1986

HENNIE SIMONS

